

maal, den store konstitutionelle Strid, maa jeg maaſte derom forudſtille en ganſke kort Udtalelſe. Efter min Opfattelſe — viſt og ſaa efter mine Meningsſkællers — har Forhandlingspolitiken, ſaaledes ſom den ſærlig er bleven ført i ſidſte Rigsdagsſamling, i og for ſig ſit Maal i ſig ſelv. Den har det Formaal at gennemføre nyttige Reforme, ſaa gode, ſom vi ere i Stand til at gennemføre dem, og dette dens Formaal maa jo viſtnot ſiges i den ſidſt forløbne Samling at være naaet paa tilfredsſtillende Maade. Naar ſamtidig jeg og flere have advaret mod unyttige Forliagsforhandlinger, ſaa have vi ogſaa gentagne Gange gjort opmærkſom paa, at det er et ſtor Misforſtaelſe, derſom man i denne Advarſel vil ſe en Tilkendegivelse af, at man lader det bero ved de Tilſtænde, hvorunder vi politiſt og konſtitutionelt leve. Det er imidlertid ikke beſto mindre vor Opfattelſe — jeg tror i dette Tilfælde at kunne tale paa fleres Begne —, at den Vej, ſom vi ſøge at gaa, Forhandlingens Vej, vil viſe ſig at være den enſte mulige Vej, ad hvilken vi tilſidſt kunne naa ud af det værſte Uſøre, om end denne Vej kan være langſom. Skønt Storpolitiken jo i det hele har været holdt ude — jeg kan endogſaa ſige holdt ſtrængt ude fra de Forhandlinger, vi have ført med Regeringen og Højre, tror jeg, at viſtnot i alt Fald mange ville være entige med mig i at have ſaaet et levende Indtryk af den ſtille Mægts Indflydelse i den Rætning, at det nu vilde være umuligt at indkaſte et nyt proviſoriſt Stridspunkt. Jeg tror fremdeles, at det er umuligt, og jeg tilføjer, at jeg haaber heller ikke, at der ved det Punkt, jeg nu ſkal vende mig til, har været nogen ſaadan Henſigt. Sammenhængen dermed er følgende. Med Hærlobſtillaagsforſlaget i 1880 var den til Grund liggende Tanke fra Forſlagsſtillerens Side at ſøge at fikre os et nationalt Landforſvar, om jeg ſaa maa ſige, i Modſætning til Københavns Befæſtning, og med dette Udgangspunkt blev der derfor i Loven udeladt alt, hvad der berørte Fæſtningsvæſenet, alſaa de tekniſke Vaaben. Jeg vil ikke dermed ſige, at vore Modſtandere i Højre der ved havde bundet ſig til ikke yderligere at ſøge deres Niſter i denne Henſeende fremmede, det vilde være urigtigt at ſige dette, men fra Forſlagsſtillerens Side var det Forudsætningen. Saaledes blev Loven alſaa gennemført ſom en Styrke af den egentlige mobile Hær, men med Udeladelse af Udvidelſe af de tekniſke Vaaben. Mogle Aar ſenere fremkom ſaa Forſlaget om Københavns Befæſtning. Det blev ganſke udfølgelig forhandlet her i Folke-

tinget, og det endte med en Forkaſtelſe paa den da fra os fremsatte Motivering. Vi vide alle, hvorledes det ſiden gik, at ikke beſto mindre blev det væſentligſte af den foreſlaaede Befæſtning gennemført ad proviſoriſt Vej, og det er jo det, ſom for Tiden endnu er under Udførelſe. Derefter fremkom der fra Regeringens Side et Forſlag om at tilvejebringe den Udvidelſe af de tekniſke Vaaben, ſom var bleven forkaſtet i 1880, nemlig det Forſlag om Tillæg til Hærloven, ſom har foreligget ſil Drottelſe gentagne Gange i de ſenere Aar, og ſom endelig i Fjor blev forkaſtet her i Folketinget ved Vedtagelſe af en motiveret Dagsorden, der henbilde til Lovforſlagets Forbindelſe med Københavns Befæſtning. Nu er der imidlertid til min Forundring af diſſe tidligere Forſlag opſtaaet et Forſlag paa Finanslovens § 22, der ſtaar motiveret i Anmærkningerne Sp. 1043 ff., og ſom gaar ud paa en forholdsvis lille Bevilling af cirka 29,000 Kroner, hvorfor der ſkulde tilvejebringes en Del Kadre for Fæſtningsartilleriet og Ingeniørerne — en 2—3 Kompagnier, ſaa vidt jeg kan ſe. Dette er dog kun en lille Begyndelſe til den hele Udvidelſe, og Anmærkningerne gøre ogſaa opmærkſom paa, at det kun er en ringe Begyndelſe. Det er alſaa en Begyndelſe til paa Finansloven at gennemføre en Udvidelſe af Hærloven i Overensſtemmelſe med de Forordninger, ſom Københavns Befæſtning maatte findes at gøre nødvendige. Allerede dette at ſøge en Organisation gennemført paa Finansloven har jo ſine ſtore Betænklichkeiten, ſom ikke mindſt have været gjort gældende fra Højres Landſtingets og tidligere Regeringens Side. Jeg ſkal imidlertid ikke komme ind paa dette Svørgſmaal, og hvad der derom kan ſiges. Men langt vanſteligere og efter min Mening langt urigtigere ſtiller Sagen ſig, naar det Forſlag, man paa den Maade vil ſøge gennemført, allerede er i Realiteten forkaſtet ſom ſærligt Lovforſlag, og ſaa ſættes ind paa Finansloven for ſaaledes at gennemføres. Man vil jo let ſe, at dermed er der givet Anledning til et Stridsſpørgſmaal, om hvis Karakter ſom Stridsſpørgſmaal man fra ingen Side kan være i Tvivl. Men endnu langt mere betænkligt er Sagen, naar man ud fra tidligere Erfaringer maa frygte for, at der i den Motivering, hvormed et ſaadant Forſlag fremkommer, kunde ligge en Udſigt til, at det tilſigtes gennemført endogſaa imod Rigsdagens Wiſe. Jeg behøver ikke at gøre denne høje Forſamling opmærkſom paa, at ved en Foranſtaltning ſom denne ville vi da komme endnu langt dybere ud i det proviſoriſte Uſøre, end vi til Dato